

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО – ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Ломейко О.П., декан факультету АТЕ, к.т.н., доцент

Єременко О.А., заст. декана факультету АТЕ, к.с.г.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

Анотація - робота присвячена процесу вдосконалення якості знань студента та запропоновані основні принципи побудови індивідуальних науково – дослідних завдань для самостійної роботи студентів.

Ключові слова – кредитно-модульна система, самостійна робота, індивідуальне науково – дослідне завдання, критерії оцінювання.

Постановка проблеми. Особливість діяльності фахівця в умовах ринкової економіки полягає в подальшому прискоренні зміни професійних знань, умінь та навичок, здатності працівника самостійно, швидко і якісно вдосконалювати свою кваліфікацію. Таким є соціальне замовлення суспільства нинішній системі освіти. У зв'язку з цим змінюються завдання й функції студента та викладача. Зникає поділ життя людини на період набуття знань (період навчання) та наступний етап їх застосування. Освіта людини не встигатиме за новими відкриттями й науковими теоріями, не відповідатиме вимогам часу, практики, якщо вона не спиратиметься на активність і самостійність особистості та розвиток її творчого потенціалу.

Аналіз останніх досягнень. У процесі вдосконалення професійної освіти акцент діяльності викладача дедалі зміщується з розробки нових форм і методів активізації власної діяльності на стимуляцію активності студентів. Від волі, інтересів і прагнень останніх залежить ступінь залучення до навчального процесу і, як наслідок, успішність оволодіння професією. Саме тому під час підготовки фахівців будь-якого профілю у вищих навчальних закладах самостійній роботі студентів надається пріоритетного значення.

Без сумніву, специфіка професії потребує систематичної самостійної роботи, безперервного самовдосконалення. Причому, особливого значення набуває період самостійної роботи під час навчання, коли майбутній фахівець може обрати правильний напрямок своєї самопідготовки за допомогою викладача. Останній має не лише передавати студентам інформацію у готовому вигляді, але й здійснювати цілеспрямоване управління їх самостійною діяльністю. Необхідно, щоб викладачі забезпечували пізнавальну активність студентів, проблемність, професійну спрямованість, а також індивідуалізацію їх навчання.

Необхідною умовою мобілізації студентів на якісну професійну підготовку є відповідна програма їх самостійної пізнавальної діяльності, її навчально-методичне та організаційно-педагогічне забезпечення. Воно має

базуватися на кафедральній концепції забезпечення навчально-виховного процесу, відповідати профілю підготовки, враховувати як традиції, так і конкретні умови роботи. Останні мають спиратися на низку вихідних даних, до яких насамперед можна віднести:

- 1) науково-методичний потенціал викладачів;
- 2) готовність кожного викладача до такої роботи, коли доводиться відмовитися від існуючих догм і стереотипів;
- 3) рівень підготовки студентів, який залежить від певних соціальних, економічних та інших чинників;
- 4) можливості навчально-методичного і технічного забезпечення навчального закладу;
- 5) форма занять, зміст і структура освіти тощо.

Постановка завдання. Великого значення для опанування студентами навичок самостійної роботи набувають зміст та методи організації практичних занять, особливо за наявності в них елементів наукових досліджень. На таких заняттях керівництво самостійною роботою студентів здійснюється в процесі співпраці викладача і студента і має на меті сформувати в останнього вміння будувати і використовувати алгоритм розв'язання типових задач, здійснювати типові розрахунки, самостійно працювати з навчальною та довідковою літературою, аналізувати матеріали лекцій.

Основна частина. Індивідуальні завдання (як окремий змістовий модуль) включає додаткове індивідуальне виконання студентом реферату, розрахункової, графічної роботи або інших видів навчальної роботи.

З обсягу самостійної роботи, передбаченої у робочій навчальній програмі для вивчення дисципліни, на виконання індивідуальних завдань викладач-лектор призначає відповідний час на виконання. Кількість індивідуальних завдань не повинна перевищувати кількості годин індивідуальної роботи визначених робочою навчальною програмою дисципліни.

Під час розробки індивідуальних науково - дослідних завдань рекомендовано користуватися наступними принципами:

1. Зміст завдань має забезпечувати послідовну безперервну підготовку фахівця.
2. Професійна спрямованість навчання має бути забезпечена за допомогою завдань, зміст яких виявляє значення дисципліни, що вивчається, для продовження навчання та майбутньої професійної діяльності.
3. Завдання мають містити задачі, що сприятимуть набуттю у студентів дослідницьких навичок, наприклад, задачі, котрі потребують аналізу отриманих результатів.
4. Задля поступового формування у кожного студента вміння самостійно набувати знань завдання доцільно розробляти за принципом зростання складності та проблемності.

5. Щоб студенти могли працювати інтенсивно, у посиленому для них темпі, завдання мають бути розроблені з урахуванням часу їх виконання як добре підготовленими, так і слабкими студентами.

Рейтинг з індивідуальних завдань при середньозваженій системі оцінюються знань визначається за 100-бальною шкалою з урахуванням встановлених вимог, повноти освітлення питань і якості відповідей на запитання. За виконання реферату, розрахункової, графічної роботи отримані студентом бали зараховуються як окремий змістовий модуль дисципліни. Рекомендовану структуру оцінювання надано у таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання навчального індивідуального науково - дослідного завдання

Розділи ІНДЗ	Бали
Студент опанував методи і методики наукових досліджень, використав їх у науковому пошуку та при проведенні лабораторного експерименту, отримав достовірні результати досліджень і опрацював їх із застосуванням методів математичної статистики. Матеріали виконаного завдання оформлені згідно з вимогами навчального проекту, а студент виявив глибокі знання з курсу дисципліни, які самостійно висвітлив у своїй роботі та має особисту позицію щодо них	86...100
Студент не в повній мірі опанував методи і методики наукових досліджень, частково використав їх у науковому пошуку та при проведенні лабораторного експерименту, не опрацював результати досліджень методами математичної статистики. Роботу студент виконав не в повному обсязі, охайно її оформив, обґрунтував відповідь, самостійно проаналізував і розкрив сутність явищ чи процесів	75...85
Студент частково опанував методи і методики наукових досліджень, з помилками застосував їх у науковому пошуку та при проведенні лабораторного експерименту, не опрацював результати досліджень методами математичної статистики. При захисті роботи студент не конкретно відповідає на поставлені запитання, не точно характеризує будову та функції окремих об'єктів, наводить прості приклади.	60...74
Студент не опанував методи і методики наукових досліджень, не застосував їх у науковому пошуку та при проведенні лабораторного експерименту, не опрацював результати досліджень методами математичної статистики. Неповно виконав і неохайно оформив роботу, фрагментарно охарактеризував окремі об'єкти, не міг навести елементарних прикладів	35...59
Студент виконав завдання не за планом, не встановив мету та	“0”

завдання роботи, не давав глибокі відповіді на поставлені запитання, самостійно не оволодів поняттями та визначеннями, або робота списана	
---	--

Висновки. Впровадження у навчальний процес дозволить зменшити пропуски лекцій та практичних занять, а також збільшить кількість добрих та відмінних оцінок на іспитах. Робота студентів за індивідуальними завданнями, які складено за наведеними принципами, найбільш ефективна у випадку їх наскрізного використання, починаючи з першого ж дня навчання у ВНЗ, усіма кафедрами факультету.

Проблема самостійної роботи студентів в умовах докорінної перебудови вищої школи є надзвичайно важливою і вимагає подальшого дослідження як в теоретичному, так і в практичному плані. Щоб позбутися недоліків в організації самостійної роботи студентів, викладачам ВНЗ слід дотримуватися вимог і принципів її організації, вивчати і впроваджувати передовий педагогічний досвід.

Практика довела високу ефективність використання індивідуальних завдань для самостійної роботи студентів на практичних заняттях. Вони сприяють формуванню глибоких, міцних та систематизованих знань, розвивають у студентів самостійність у здобутті знань та їх використанні у навчальній практичній діяльності, активізують пізнавальну діяльність студентів та мобілізують їх на досягнення кінцевого результату.

Література:

1. *Рогач Ю.П., Колесніков М.О., Малюта С.І., Смелов А.О.* Збірник положень з організації навчального процесу за кредитно-модульною системою в Таврійському державному агротехнологічному університеті. – Мелітополь: ТДАТУ, 2007. – 66 с.

2. *Солдатенко М.М., Сусь Б.А.* Самостійна пізнавальна діяльність як найважливіша умова формування спеціаліста. //Вища і середня освіта. -1994. - № 7. - С. 39-44.

3. *Тумбрукакі А.В.* Метод навчання через задачі як засіб розвитку самостійності та творчої активності студентів //Сучасні освітні технології: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / За ред. І.Ф. Прокопенка, В.І.Лозової. – Харків: ХДПУ, 2001. – С.102-103.

4. *Ужик В.О.* Педагогічні основи організації самостійної роботи студентів. – К: Вища школа, 1981. – 23 с.

5. Наказ Міністерства освіти України № 161 від 02.07.1991 р. „Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”.

PRINCIPLES OF INDIVIDUAL SCIENTIFICALLY– RESEARCHING TASKS
CONSTRUCTION FOR STUDENTS INDEPENDENT WORK

Summary

The process of quality perfection of student knowledge and basic principles of individual are offered scientifically-experimental tasks construction for independent work of students is devoted in work.